

MUISTIO

Projekti Läntisten tuulivoimapuiston osayleiskaava
Aihe Viranomaisneuvottelu 2
Päivämäärä 2.12.2016
Aika 10:00 – 11:50
Paikka Kokoushuone Kotka (1.krs), Pohjois-Pohjanmaan
ELY-keskus, Veteraanikatu 1, 90130 Oulu
Kokous nro 3

Läsnä: Kalajoen kaupunki – Mikko Alin
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus – Taina Törmikoski
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus – Touko Linjama
Pohjois-Pohjanmaan liitto – Olli Eskelinen
Ramboll Finland Oy – Elina Saine

Päivämäärä 20.12.2016

Tiedoksi: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus – Liisa Kantola
Pohjois-Pohjanmaan maakuntamuseo – Juhani
Turpeinen
Museovirasto – Olli Soininen
Ramboll Finland Oy – Liisa Märijärvi-Vanhanen
Ramboll Finland Oy – Annukka Rajala
Winda Power Oy – Hannu Rantapää

Ramboll
Kampusranta 9C
60320 SEINÄJOKI

040 5560 473

www.ramboll.fi

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen
Taina Törmikoski avasi kokouksen klo 10.00. Sovitaan, että Törmikoski toimii kokouksen puheenjohtajana ja Elina Saine tekee muistion.
2. Suunnittelutilanteen esittely
 - Kaupungin puheenvuoro
 - Alustavat vastineet luonnoksesta saatuun palautteeseen
 - Alustavan kaavaehdotuksen esittely
 - Sähkönsiirto
 - Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan muuttolinnustoselvitys

Kalajoen kaavoituspäällikkö Mikko Alin pitää kaupungin puheenvuoron:

- Läntisten tuulivoimapuisto tulee lähimmäksi Kalajoen keskustaa, mikä herättää paikkakunnalla voimakasta keskustelua. Läntisten ja Torvenkylän tuulivoimapuistot synnyttävät eniten vastustusta. Yleisellä tasolla Kalajoella käydään nykyisin enemmän keskustelua tuulivoimaloiden vaikutuksista.
- Läntisten hankkeen vaikutukset matkailun kehittämiseen ovat nousseet esille. Tämän vuoksi kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen on selvitetty tuulivoimapuiston vaikutuksia Hiekkasärkkien alueen mahdollisille laajenemisalueille Rantatien itäpuolelle. Selvityksen mukaan tuulivoimaloista ei tule maisemahaittaa, mikäli rakentaminen on matalaa ja olevaa puustoa säästetään.
- Kalajoen kaupunki on valmis viemään Läntisten tuulivoimapuiston osayleiskaavaa eteenpäin.

Konsultti esittelee alustavat vastineet ja alustavan kaavaehdotuksen, jotka on myös toimitettu etukäteen kokouksen osanottajille. Alustava kaavaehdotus on odottanut Pohjois-Pohjanmaan liiton 3. vaihemaakuntakaavaa varten tekemää linnustoselvitystä. Linnustoselvityksen mukaan Läntisten hankealue sijaitsee muuttolinnuston kannalta merkittävällä vyöhykkeellä. Hankkeen omat ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa kuitenkin sallivat Läntisten tuulivoimapuiston toteuttamisen muuttolinnuston näkökulmasta.

Alustavasta kaavaehdotuksesta ja alustavista vastineista käydään keskustelu, joka esitetään seuraavassa kohdassa 3. Lisäksi todetaan, että Museoviraston kaavaluonnoksen nähtävillä oloaikana antama lausunto ei tuntemattomasta syystä ole tullut perille Kalajoen kaupungille. Lausunto on toimitettu uudelleen sekä kaupungille että konsultille, joka 1.12.2016 on liittänyt sen tulleeeseen kaavapalautteeseen. Museovirasto on täydentänyt marraskuussa 2016 kevään lausuntoaan, joka on myös liitetty kaava-aineistoon. Molemmat lausunnot on huomioitu alustavissa vastineissa.

Konsultti esittelee hanketoimijan toimittaman katsauksen sähkönsiirron nykytilasta.

- Tuulivoimaloiden sähkö siirretään hankealueella maakaapeleilla sähköasemalle, joka sijoittuu hankealueen itäosaan nykyisen Fingridin voimajohdon lähetyville. Läntisten sähköasemalta sähkö siirretään Fingridin Jylkän sähköasemalle (jossa liityntä valtakunnan verkkoon) pääosin yksipylväisellä 110 kV:n ilmajohdolla, jonka tilavaade on tavallista kaksipylväistä voimajohtoa pienempi. Uusi voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohtokäytävän länsiosaan tämänhetkisen puuston korkeusrajoitusalueen rajalle. Uusi voimajohto laajentaa johtoaukeaa n. 9 m. Kalajokilaakson peltoaukealla sähkö siirretään ilmajohdosta maakaapeliin, jolla Kalajoki alitetaan. Peltoaukean jälkeen jatketaan jälleen ilmajohdolla, kunnes lähellä Jylkkää Läntisten voimajohto kulkee pienen matkan Fingridin pylväissä.
- Voimajohdossa on kapasiteettia enemmän kuin mitä tuulivoimapuisto tuottaa, joten sitä voidaan hyödyntää muissakin energiantuotannon/-siirron hankkeissa.
- Maanomistajasopimukset voimajohdon reitiltä on tehty muutamaa kiinteistöä lukuun ottamatta.
- Sähkömarkkinalain edellyttämä hakemus Energiavirastolle on vaiheessa, jossa lausunnot on pyydetty. Osa on palauttanut lausunnon. Kun pyydetty lausunnot ovat saapuneet (31.1.), toimitetaan hakemus Energiavirastoon.

3. Keskustelu ja viranomaisten puheenvuorot

Neuvottelussa käydään keskustelua tulleista lausunnoista, mielipiteistä ja niihin laadituista alustavista vastineista sekä alustavasta kaavaehdotusratkaisusta. Alla tiivistelmä keskustelusta.

ELY-keskus: ELY-keskuksen lausunto kaavaluonnoksesta noudattaa YVA-selostuksesta annettua lausuntoa.

Kaavamääräyksistä tulee tarkistaa

- Maisematyölupaa koskeva kaavamääräys viittaa kaavamerkinnässä oikeaan MRL:n pykälään, vastineissa MRL 128§:n oikeellisuus tarkistettava
- MRL muutos maisematyöluhia koskien tulee voimaan 1.4.2017. Muutoskohta tulee tarkistaa ennen kaavan hyväksymistä.
- luo-5 merkinnän indeksinumero suhteessa Kalajoen muiden kaavojen luo-indekseihin.

P-P liitto: Keskeistä on kaava-alueen laajuus suhteessa voimassa olevaan 1. vaihemaakuntakaavaan. Sekä eteläisimmät voimalat että voimalat 1-3 ovat 1. vaihemaakuntakaavan tv-alue-alueen ulkopuolella. 3. vaihemaakuntakaavan selvityksiä on vielä kesken (mm. maisemavaikutus selvitys, Kalajoen sataman tavaravirtaselvitys sekä selvitys satamaan johtavasta rautatiestä). Selvitykset valmistuvat vasta vuodenvaihteessa, joten 3. vaihemaakuntakaavaratkaisu ei ole vielä valmis.

Muuttolinnustoselvityksen johtopäätös oli, että kaikki meneillään olevat tuulivoimahankkeet voidaan saattaa loppuun linnuston puolesta.

Läntisten vaikutukset alueen matkailuun ovat hyväksyttäviä, jos Kalajoen kaupunki niin toteaa.

3. vaihemaakuntakaavaluonnos on aikataulutettu menemään maakuntahallitukseen nähtävällepanoa varten helmikuussa 2017.

ELY-keskus: ELY on samaa mieltä Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa maakuntakaavan tv-alue-alueasiassa. ELY noudattaa samaa linjausta kaikissa tuulivoimakaavoissa.

Muuttolinnustovaikutukset on selvitetty rannikkoalueelta liiton selvityksessä. Kalajoen kaupunki määrittelee itse, kuinka sen tulokset huomioidaan tässä hankkeessa.

Kaavaehdotusta laadittaessa tulee huomioida myös YVA-selostuksesta annettu yhteysviranomaisen lausunto. Kaavaehdotuksen vaikutustenarviointia tulee sen perusteella täydentää muuttolinnuston levähdysalueiden osalta.

Luonto-osuuskunta Aapan tekemä selvitys on nyt huomioitu alustavassa kaavaehdotuksessa.

Läntisten YVA:ssa oli kolme toteutusvaihtoehtoa, mutta vaikutustenarviointi on tehty vain laajimman vaihtoehto VE1:n mukaan. Sama ongelma näkyy kaavaselostuksessa erityisesti maiseman yhteisvaikutusten ja maakuntakaavavaikutusarviointin kanssa. VE2 tuotti

arvioinnin mukaan suurimman maisemahaitan, sillä se sijaitsee lähimpänä asutusta ja Kalajokilaaksoa. Tulisi selvittää, miten uudet voimalat 1, 2 ja 3 lisäävät maisemavaikutusta suhteessa olemassa oleviin Etelänkylän kahteen voimalaan ja kuinka ne yleisesti vaikuttavat maisemamuutoksiin.

Kaava-alueella tulee tarkistaa riittävä etäisyys yleiseen maantiehen, samoin kysymyksiä herättää voimalalle 22 johtava tieyhteys voimalinjan alitse; sopivatko voimalaosat sen alitse?

ELY-keskus, luonnonsuojeluryhmä:

Luonnonsuojeluryhmä toimitti kommenttinsa sähköpostilla 2.12.2016:

Linnusto

Yhteysviranomaisen on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa todennut seuraavaa:

"Keski-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry toteaa lausunnossaan, että suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuu kahden Keski-Pohjanmaan tärkeimpiin hanhien ja joutsenten levähdysalueisiin kuuluvien Himangan Tomujoen peltöjen ja Kalajoen Pitkäsenkylän peltöjen väliin. Lisäksi yhdistys tuo esiin, että "tuulivoimaloiden alueella on lisäksi muuttua lounais-koillinen suunnassa johdattavia peltöjä. Kyseiset pellot saattavat olla myös levähdysalueita joinakin vuosina kevään olosuhteista riippuen. Suunnitellun tuulivoimapuiston alueella hanhet, joutsenet ja kurjet lentävät usein matalalla laskeutuessaan levähdysalueille tai ottaessaan korkeutta levähdysalueilta".

Kuten arviointiohjelmassa todetaan, hankealue sijoittuu merkittävälle muuttoreitille. Yhteysviranomaisen toteaa, että muuttolinnustonselvitystä tulee jatkaa erityisesti kevätmuuton osalta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon levähdysalueiden merkitys sekä eri levähdysalueiden välillä tapahtuva liikehdintä. Muuttoreittejä tulee tarkentaa ja lentokorkeuksia selvittää".

Arviointiselostusvaiheessa yhteysviranomaisen totesi seuraavaa:

"Tomujoen ja Pitkäsenkylän peltöjen vaikutusta niille kerääntyvien suurikokoisten lintujen liikkeisiin sekä lähtö- ja tulomuuttoon ei ole kuvattu arviointiselostuksessa. Lähtö- ja tulomuuttoon voi liittyä kohonnut törmäysriski, koska linnut lentävät tällöin normaalilentokorkeutta matalammalla ja voivat olla valmistautuneet joko laskeutumaan tai nousemaan, mikä voi vaikuttaa esimerkiksi kykyyn väistää este. Arviointia on tarpeen täydentää".

ELY-keskus huomauttaa, että kaavaselostuksessa ei ole edelleenkään selvitetty tuulivoimahankkeen niitä linnustovaikutuksia, jotka aiheutuvat liikehdinnästä eri levähdysalueiden välillä, vaikka arvioinnin tarve on tuotu esille sekä arviointiohjelmassa että arviointiselostusvaiheessa. ELY-keskus pitää arviointia edelleen tarpeellisenä.

Kaavaselostuksessa on tuotu esille, että vaikutuksia muuttolinnustoon tullaan seuraamaan yhteistarkkailuna eri hankkeiden kanssa. ELY-keskus pitää tätä hyvänä. Kalajoen Läntisten hankkeessa on lisäksi tarpeen seurata tuulivoimaloista mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia mainittujen levähdysalueiden välillä liikkuviin lintuihin. Vaikutukset voivat olla esimerkiksi törmäysvaikutuksia, levähdysalueiden siirtymisiä tai liikehdintäreittien muuttumisia.

P-P liitto: Maisemalliset yhteisvaikutukset ovat tässä hankkeessa keskeisiä. Kalajoelta löytyy paikka, jonne näkyy noin 100 voimalaa.

Kalajoen kaupunki: Missä menee raja voimaloiden määrässä suhteessa maisemaan ja maisemamuutoksen merkittävyyteen? Kulkeeko raja 60, 80 vai 100 voimalassa? Osa Kalajoen voimaloista näkyy vain öiseen aikaan. Kalajoen kaupungin näkemys on, että Läntisten tuulivoimapuiston toteuttaminen on mahdollista.

P-P liitto: Liiton kanta on, että ehdotus voidaan laittaa nähtäville tällä aluerajauksella ja voimalamäärällä, myös ennen 3. vaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtäville tuloa.

Kalajoen kaupunki: Tämä menettelytapa on realistinen. Kaava viedään kuitenkin hyväksymiskäsittelyyn vasta 3. vaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtävilletulon jälkeen ja hyväksytään osa-alueittain eri pykälissä.

ELY-keskus: Tämä menettelytapa sopii ELY-keskukselle. Tarvittaessa voidaan järjestää työneuvottelu Läntisten ehdotuksen nähtävilläolon jälkeen.

4. Sovitut asiat ja jatkotoimenpiteet

- Kaavaselostukseen tulee täydentää maisemavaikutusten arviointia voimaloiden 1, 2 ja 3 osalta.
- Linnuston osalta tulee tehdä vaikutustenarviointi hankkeen vaikutuksista muuttolintujen levähdysalueisiin.
- Kaavaehdotus voidaan laittaa nähtäville nykymuodossaan (aluerajaus, voimaloiden lukumäärä) ennen 3. vaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtävilläoloa.
- Kaavaa ei kuitenkaan voida hyväksyä ennen 3. vaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtävilläoloa, sillä vasta luonnoksen myöstä selviää Läntisten nykyisen aluerajauksen maakuntakaavan mukaisuus.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen klo 11.50.

Muistion vakuudeksi Oulussa 20.12.2016

Elina Saine
Ramboll Finland Oy